

**Plán péče
o
národní přírodní památku
Na Špičáku**

**na období
2026–2035**

**JEDNA
PŘÍRODA**

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

Plán péče je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu. Plán péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný. Realizaci plánu péče zajišťuje orgán ochrany přírody příslušný ke schválení péče, a to v součinnosti s vlastníky a nájemci dotčených pozemků postupy podle § 68 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Obsah

1. Základní údaje o zvláště chráněném území	1
1.1 Základní identifikační údaje	1
1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR	1
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí	1
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma	2
1.5 Překryv území s jiným typem ochrany	2
1.6 Kategorie IUCN	2
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ	3
1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu	3
1.7.2 Předmět ochrany – současný stav	3
1.8 Cíl ochrany	5
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany	6
2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů	6
2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů	6
2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů	9
2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti	13
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti	14
2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy	15
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch	16
2.4.1 Základní údaje o lesích na lesních pozemcích	16
2.4.2 Základní údaje o útvarech neživé přírody	16
2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup	18
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize	20
3. Plán zásahů a opatření	21
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ	21
3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání	21
3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území	24
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností	24
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu	24
3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území	24
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností	25
3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území	25
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území	25
4. Závěrečné údaje	26
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)	26
4.2 Použité podklady a zdroje informací	26
4.3 Seznam používaných zkratk	28

4.4. Podklady pro plán péče zpracoval.....	28
5. Přílohy.....	29

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	268
kategorie ochrany:	národní přírodní památka
název území:	Na Špičáku
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	výnos
orgán, který předpis vydal:	Ministerstvo kultury ČR
číslo předpisu:	9.647/70-II/2
datum platnosti předpisu:	10. 11. 1970
datum účinnosti předpisu:	30. 11. 1970

1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR

kraj:	Olomoucký
okres:	Jeseník
obec s rozšířenou působností:	Jeseník
obec s pověřeným obecním úřadem:	Jeseník
obec:	Supíkovice
katastrální území:	Supíkovice

Příloha:

M1 – Orientační mapa s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území:

Katastrální území: 759571 Supíkovice

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
636		lesní pozemek		834	834
642/1		lesní pozemek		39036	39036
642/2		ostatní plocha	jiná plocha	560	560
642/3		ostatní plocha	jiná plocha	424	424
642/4		lesní pozemek		21922	21922
642/5		ostatní plocha	jiná plocha	288	288
645/5		ostatní plocha	neplodná půda	4199	4199
645/6		ostatní plocha	zeleň	1230	1230
st. 325		zastavěná plocha a nádvoří		470	470
st. 413		zastavěná plocha a nádvoří		48	48
st. 468		zastavěná plocha a nádvoří		40	40
Celkem					69 051

Ochranné pásmo:

Ochranné pásmo není vyhlášené, je jím tedy dle § 37 zákona č. 114/1992 Sb. pás do vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ.

Příloha:

M2 – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	Vyhlášené OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	6,1792	-		
vodní plochy	-	-	zamokřená plocha	-
			rybník nebo nádrž	-
			vodní tok	-
trvalé travní porosty	-	-		
orná půda	-	-		
ostatní zemědělské pozemky	-	-		
ostatní plochy	0,6701	-		
zastavěné plochy a nádvoří	0,0558	-	neplodná půda	0,4199
			ostatní způsoby využití	0,2502
plocha celkem	6,9051	-		

1.5 Překryv území s jiným typem ochrany

národní park:	ne
chráněná krajinná oblast (včetně zóny):	ne
překryv s jiným typem ochrany:	ne
mezinárodní statut ochrany:	ne

Natura 2000

ptačí oblast:	ne
evropsky významná lokalita:	Na Špičáku CZ0713730

1.6 Kategorie IUCN

III – přírodní památka nebo prvek

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Významné krasové území s význačnými povrchovými i podzemními krasovými jevy a s výskytem přirozených porostů tisu.

1.7.2 Předmět ochrany – současný stav

A. ekosystémy

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému	kód předmětu ochrany*
L5.3 Vápnomilní bučiny	69	Současnou vegetaci převážně části území tvoří dobře zachované bučiny, ve stromovém patře s dominujícím bukem lesním a na skalnatých místech s významnou příměsí borovice lesní (<i>Pinus silvestris</i>) a tisu červeného (<i>Taxus baccata</i>). Východní okraj je lemován smíšeným porostem převážně náletových dřevin a zbytkem porostu smrku (po kůrovcové gradaci), na okraji s příměsí dubu zimního (<i>Quercus petraea</i>) a dalších druhů stromů. Fytocenologicky stojí současná vegetace na rozmezí mezi vápnomilnými a květnatými bučinami, porosty s vyšší účastí tzv. ušlechtilých listnáčů (javorů, lip, jasanů a jilmů) spolu s druhy skal, např. sleziník (<i>Asplenium</i> sp. div.), osladič obecný (<i>Polypodium vulgare</i>) lze zase vnímat jako přechodné k suťovým, roklinovým a skalním lesům svazu <i>Tilio platyphylli-Acerion pseudoplatani</i>. Z významných druhů rostlin se zde vedle početné populace tisu červeného (<i>Taxus baccata</i>) vyskytuje i několik keřů jalovce obecného nízkého (<i>Juniperus communis</i> subsp. <i>communis</i>), z bylin okrotice bílá (<i>Cephalanthera damasonium</i>), lilie zlatohlavá (<i>Lilium martagon</i>), kruštík širolistý (<i>Epipactis helleborine</i> agg.) nebo hnízdník (<i>Neottia nidus-avis</i>).	c
S1.1 Štěrbínová vegetace vápnitých skal a drolin	3	Vegetace skalních štěrbin s převahou chasmoofilních kapradin na vápencových skalách a stěnách bývalého lomu nad východem z jeskyní, v příznivém stavu.	c

S3 Jeskyně	<1 a podzemí	Unikátní systém veřejnosti přístupné jeskyně Na Špičáku, kterou tvoří převážně horizontální labyrint chodeb, puklin a síní, který vznikl působením vod povrchových toků v krystalických vápencích (mramorech). Ale současnou podobu neobvyklým chodbám srdcového tvaru vtiskla podzemní jezera tavných vod z kontinentálního ledovce, který zejména v předposlední době ledové zasahoval na naše území. Regionálně významné zimoviště letounů, zejména vrápence malého (<i>Rhinolophus hipposideros</i>). Veřejnosti nepřístupnou jeskyni Za zborceným portálem letouni nevyužívají.	a
------------	--------------	---	---

B. druhy

druh	stupeň ohrožení**	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace	kód předmětu ochrany*
Tis červený (<i>Taxus baccata</i>)	VU	V území se vykytuje relativně hojně, a to zejména na úbočích skalnatého hřebenu, méně často v bučině. 90 mladších jedinců je chráněno před okusem oplocením z drátěného pletiva.	a
Vrápeneček malý (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	EN	Podzemní krasové prostory tvořené systémem horizontálních puklinových chodeb a nízkých dómů.	b

**stupeň ohrožení dle červených seznamů ČR (cévnaté rostliny, obratlovci): EN – ohrožený, LC – málo dotčený; dle Grulich & Chobot (2017), Chobot & Němec (2017)

C. útvary neživé přírody

útvár	geologická charakteristika	popis útvaru	kód předmětu ochrany*
Krasové jeskyně	Podpovrchové krasové jevy – jeskynní systém včetně jeskynních sedimentů a jeskynního klimatu. Jeskyně jsou vyvinuté v krystalických vápencích vrbenské skupiny, což je devonská obalová série desenské klenby.	Korozní jeskyně s výraznou modelací a dosud neprozkoumaným, z velké části zaplaveným spodním patrem. Jedná se o horizontální systém puklinových chodeb a nízkých dómů, s charakteristickým srdcovitým profilem, se zbytky gravitačních krápníkových forem, sintry a nickamínkem. Dosud známý systém jeskyně Na Špičáku je cca 410 m dlouhý, s denivelací přes 10 m. Návštěvní trasa je dlouhá 220 m. V systému bylo identifikováno asi 4000 nápisů a kreseb, což je nejbohatší soubor jeskynní epigrafiky v ČR. Veřejnosti nepřístupná jeskyně Za zborceným portálem, která je puklinového tvaru, s dochovanými evorzními hrnci a puklinovými kanály. Její zatím zjištěná délka je 55 m, s denivelací 7 m.	a

Skalní hřebety a škrapy	Povrchové krasové jevy v krystalických vápencích.	Erozní činností vypreparovaný místy ostrý, ale nesouvislý hřeben se skalními výchozy a vrcholovou skalní ostruhou Velkého Špičáku. Probíhá ve směru SSV-JJZ. Skály jsou tvořené krystalickými vápenci. Skalnatý hřbet je pomístně porostlý jednotlivými tisy, břízami a buky. Zejména ve vrcholových partiích Velkého Špičáku roste jednotlivě a v malých skupinách borovice.	a
-------------------------	---	---	---

*kód předmětu ochrany:

a = předmět ochrany spadá pod definici předmětu ochrany dle zřizovacího předpisu ZCHÚ

b = předmět ochrany překrývající se EVL/PO (v závorce je uveden kód stanoviště dle vyhl. č. 166/2005 Sb., hvězdičkou (*) jsou označena prioritní stanoviště a druhy)

c = další významný ekosystém nebo jeho složka, který je navržen k doplnění mezi předměty ochrany ZCHÚ (viz i kap. 3.4)

1.8 Cíl ochrany

A. ekosystémy

ekosystém	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
L5.3 Vápnomilné bučiny	Ekosystém ponechaný samovolnému vývoji a odpovídající stupni přirozenosti „les přírodní“ Zachování ekosystému o dostatečné rozloze.	- rozloha ekosystému min. 6 ha - klasifikace stupně přirozenosti „les přírodní“ - absence invazních druhů
S1.1 Štěrbínová vegetace vápnitých skal a drolin	Zachování ekosystému o dostatečné rozloze bez výskytu invazních druhů.	- rozloha ekosystému cca 0,18 ha - absence invazních druhů
S3 Jeskyně	Ekosystém umožňující přezimování letounů.	přítomnost min. 4 zimujících druhů letounů

B. druhy

druh	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
Tis červený (<i>Taxus baccata</i>)	Zajištění dlouhodobého zachování populace tisů červeného.	stabilní populace v počtu alespoň 250 jedinců.
Vrápenec malý (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	Ochrana a zachování zimoviště kriticky ohroženého druhu.	pravidelný počet zimujících jedinců min. 60 kusů.

C. útvary neživé přírody

útvary	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
Krasové jeskyně	Zachování stávajících endokrasových fenoménů (zejména ploch nickamínku), celistvost jeskyních sedimentů a zachování mikroklimatu.	- uchování stávajícího stavu krasových jevů, včetně přítomnosti nickamínku v hlavní jeskyni Na Špičáku bez dalšího antropogenního narušení - uchování stávajícího stavu krasových jevů v menší jeskyni Za zborceným portálem bez antropogenního narušení - nepoškozené prvky epigrafické výzdoby v jeskyni Na Špičáku

Skalní hřbety a škrapy	Zachování stávajících exokrasových fenoménů.	• dochované exogenní krasové útvary a jevy bez dalších poškození
------------------------	--	--

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů

NPP Na Špičáku se nachází v katastrálním území obce Supíkovice na západním okraji Zlatohorské vrchoviny, asi 7 km severovýchodně od města Jeseník.

Geologie, geomorfologie

Geologické podloží tvoří obalové vrbenské vrstvy desenské jednotky moravskoslezské oblasti s vrstvami krystalických vápenců (supíkovických mramorů). Jako součást rozptýleného krasového území Východních Sudet se jedná o jeden z nemnoha ostrůvků výskytu vápenců v širším okolí. Ty se na území NPP projevují přítomností významných krasových jevů včetně jeskyně Na Špičáku, sestávající se z více než 400 m dlouhým labyrintem chodeb a puklin.

Území leží v geomorfologickém okrsku Supíkovické pahorkatiny, který je součástí Bělské pahorkatiny (Geomorfologické jednotky ČR – 1998, ČÚZK). Chráněné území se nachází v nadmořské výšce 440–503 m. Z mírně svažitého terénu chráněného území strmě vystupuje až 30 m vysoký a 260 m dlouhý skalnatý hřbet probíhající napříč chráněným územím ve směru SSV–JJZ s nejvyšším bodem Velký Špičák. Jeho svahy jsou tvořeny vápencovými skalními terasami a prudkými svahy.

Pedologie

Na území NPP Na Špičáku převažuje silně kamenitá až suťová hnědá rendzina. Na bázi svahu ve v. části NPP se vyvinula hluboká hlinitá mezotrofní až eutrofní hnědá půda (Plán péče 2017–2025).

Skupina rendzin zahrnuje veškeré půdy vytvořené na silně karbonátových horninách jako jsou vápence, dolomity a slíny s vysokým obsahem CaCO_3 . Jsou to půdy v profilu zbarvené v různých odstínech hnědé, šedé a černé a vykazující charakteristickou ostrohrannou a pevnou strukturu. Jejich mocnost, resp. hloubka, dosahuje v průměru 20–40 cm. Převážně nízká pórovitost a vysoká tvrdost horniny jsou v profilu do 50 cm příčinou skeletnatosti nad 30 %. Podle zrnitostního složení se jedná převážně o hlinité až jílovito-hlinité půdy s různou příměsí vápencového štěrku, přecházející místy do půd štěrkovitých. Podle obsahu jílu mají tyto půdy převážně charakter těžších hlín. Rendziny se vyznačují neutrální až mírně alkalickou reakcí, s přibývajícím alkalitou do spodiny. Často bývají mělké, skeletnaté, většinou nadměrně provzdušené, a proto lehce vysychavé. Pro nedostatek vody a pro uniformní chemismus jsou rendziny málo úrodné (Zatloukalová 2006).

Hydrogeologie a hydrologie

Hlavní infiltrační oblastí je oblast Špičáku, která představuje rozvodí v proudění krasových vod. K infiltraci dochází přímo ze srážek spadlých na vápencová území v oblasti Velkého a Malého Špičáku, zprostředkované přes kvartérní uloženiny a také prostřednictvím příčných tektonických poruch a puklin ze sousedního horninového komplexu rul a kvarcitů, který tvoří zalesněné

kopce západně od Špičáku. V tomto dobře puklinově až krasově propustném prostředí dochází k živému oběhu podzemních vod, který lze vystopovat na poměrně velké vzdálenosti. Hlavním směrem proudění podzemních krasových vod je sever, kde dotují prameny a vrty v oblasti Supí-kovic, Velkých Kunětic a polských Sławniowic. Část vody je odváděna směrem na jih do zatopené štěrkopískovny v Písečné.

Plocha NPP patří do povodí Kunětičky a Bělé (povodí Odry), v samotném území NPP se žádný povrchový tok nenachází (Kopecký 2013).

Klima

V mírně teplé oblasti MT7, v těsné blízkosti s hranicí chladné oblasti CH7 (Quitt 1971).

Botanická charakteristika území

Z fytogeografického hlediska území náleží okresu Vidnavsko-osoblažská pahorkatina (74a; Skalický 1988). Podle mapy potenciální přirozené vegetace (Neuhäuslová 1998) by vegetaci celého studovaného území tvořily květnaté bučiny s kyčelnicí devítilistou (*Dentario enneaphylli-Fagetum*).

Nejrozšířenější vegetací jsou bučiny svazu *Fagion sylvaticae*, vyskytující se na mírném terénu kolem skalnatého hřebene a na bázích jeho svahů. Stromové patro těchto bučin tvoří buk lesní (*Fagus sylvatica*), který místy doprovází javory mléč (*Acer platanoides*) a klen (*Acer pseudo-platanus*), tis (*Taxus baccata*), méně často pak jasan (*Fraxinus excelsior*), modřín (*Larix decidua*) či lípa srdčitá (*Tilia cordata*). Na prudších svazích, zejména na úpatí skalnatého hřebene, se často přidávají charakteristické dřeviny suťových lesů – lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) a jilm horský (*Ulmus glabra*). V keřovém patře se objevuje líska (*Corylus avellana*) a zmlazující buk, který místy tvoří husté porosty.

Na převážné části vrcholového skalnatého hřebene se vyskytují fytocenologicky nevyhraněné porosty, ve kterých převažuje borovice lesní. Severní okraj skalnatého hřebene porůstá fragment skalní lipiny odpovídající asociaci *Seslerio-Tilietum*, kterou zde zaznamenali Novák & Sedláček (2021). Severovýchodní část chráněného území (oblast východně od zelené turistické stezky) tvoří jednak smrkový porost s příměsí dubu letního a zimního, a jednak pár let stará paseka zarůstající křovím. V jihovýchodní části území se nachází starý vápencový lom, jehož okraje zarůstají náletovými dřevinami (Zukal 2023a).

Bylinné patro bučin dosahuje pokryvnosti 20–50 %, nicméně na místech se souvislým stromovým zápojem a/nebo s tlustší vrstvou nerozloženého opadu může být pokryvnost bylin jen minimální. V podrostu se častěji vyskytují lesní mezofyty, např. ostřice prstnatá (*Carex digitata*), mařinka vonná (*Galium odoratum*), lipnice hajní (*Poa nemoralis*), violka lesní (*Viola reichenbachiana*), ke kterým se na místech s hlubší půdou přidávají některé lesní nitrofyty (např. samorostlík klasnatý (*Actaea spicata*) a bažanka vytrvalá (*Mercurialis perennis*). Řídce se objevují také některé vzácné druhy, které svou přítomností indikují bázemi bohaté půdy (především okrotice bílá (*Cephalanthera damasonium*), krušík širolistý (*Epipactis helleborine*) nebo lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*)) (Zukal 2023b).

V území se vyskytuje přirozená populace tisu červeného (*Taxus baccata* L.), jehož početnost činí cca 258 jedinců (E2 + E3) s odhadem dalších cca 258 semenáčků (E1) (Zukal 2023).

Mechorosty

Inventarizační průzkum (Hradílek 2018) uvádí nález celkem 90 taxonů mechorostů (9 jätrovek a 81 mechů). Byl nalezen 1 silně ohrožený druh mechu a další čtyři vyžadující pozornost. Nejvíce taxonů (81) bylo zaznamenáno na vlastním skalnatém hřebeni.

Lišejníky

Na území NPP je známo 71 druhů lišejníků. Podle Červeného seznamu patří 1 mezi kriticky ohrožené, 2 mezi silně ohrožené, 7 málo známých vyžadující pozornost (Halda 2013), viz tab. 2.1.2.

Houby

Z hlediska složení mykoflóry bylo derminováno 313 taxonů. Z tohoto počtu je 136 (46 %) druhů lignikolních, 109 (35 %) mykorizních a 65 (21 %) terestrických saprotrfních (Dvořák & Deckerová 2014).

Zoologická charakteristika území

Po zoologické stránce skýtá toto malé území značně variabilní nabídku biotopů a díky tomu je zde možno zastihnout i celou řadu zvláště chráněných druhů fauny. Předně jsou to letouni využívající zdejší podzemní prostory jako zimoviště. Na tomto zimovišti pravidelně zimuje 4–5 druhů letounů. Za posledních dvacet let zde však bylo zastiženo celkem 10 druhů, z nichž někteří se zde objevují jen velmi ojediněle, dalších 7 druhů využívá lesní porosty v rezervaci jako stanoviště a loviště. Jednoznačně dominujícím druhem je vrápenec malý. Území NPP představuje ornitologicky hodnotné území. V území bylo zaznamenáno 32 druhů ptáků, z toho 30 druhů hnízdicích (Koutný 2004).

Z hlediska malakologického bylo nalezeno 32 druhů měkkýšů, ve všech případech šlo o suchozemské plže. Celkově se jedná o bohaté přirozené společenstvo, s výjimkou výskytu plžáka španělského (Lacina 2010).

Inventarizačním průzkumem motýlů (*Lepidoptera*) bylo zjištěno 126 druhů, z toho 17 druhů patří mezi denní motýly (Vrabec 2014).

V území bylo zjištěno 91 saproxylických druhů broků, z toho žádný druh nepatří mezi zvláště chráněné a 6 druhů je zařazeno do Červeného seznamu bezobratlých. Lokalitu lze z entomologického hlediska v rámci saproxylických druhů označit jako průměrnou až podprůměrnou (Konvička 2015).

Krasové jevy

Jeskyně Na Špičáku (JESO K1632910J00001): Jedná se o dvoupatrový horizontální systém puklinových chodeb a nízkých dómů. Jeskyně Na Špičáku je korozní jeskyně s výraznou modelací a s dosud neprozkoumaným, z větší části vodou zaplaveným spodním patrem. Jedná se o nejstarší písemně doloženou jeskyni v ČR, zpřístupněnou veřejnosti (Kopecký 2013).

Dnes jsou chodby horního patra bez stagnujících vod a jejich celková délka je cca 410 m, z toho je veřejnosti zpřístupněno 220 m dlouhou bezbariérovou prohlídkovou trasou. Spodní jeskynní systém je trvale zatopený a voda je zřetelná i ve dvou cca 7 m hlubokých propástkách propadajících se z vrchního patra. Krápníková výzdoba jeskyní byla chudší, navíc byla návštěvníky téměř úplně zničena. Zachovaly se povlaky nickamínku vytvářející místy květákovité a keříčkovité útvary. Zajímavým jevem je současná, poměrně rychlá tvorba nových krápníkových útvarů, zatím v podobě tenkých dutých brček a malých záclonek. Rovněž nickamínek i v současnosti poměrně rychle přibývá a pokrývá stěny jeskyní.

V území se nachází také veřejnosti nepřístupná jeskyně „Za zborceným portálem“. Celková délka dostupných prostor činí 55 metrů s nivelací 7 metrů. V průběhu celé jeskyně lze sledovat stopy erozní činnosti proudících vod, které v dřívějších etapách vývoje Supíkovickém krasu jeskyní portékaly a podílely se na modelaci prostor. Typické jsou evorzní hrnce různých velikostí, erozní kanálky a facety na stěnách (Zajíček 2019).

2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
Houby			
běločechratka trojbarvá <i>Leucopaxillus compactus</i>		CR	Saprotrof rostoucí na zemi v malém do- líku v bučině na vápenci na jihovýchod- ním svahu v jižní části památky. Jediný nalezený jedinec je jediný nález v české části Slezska. Nejvýznamnější na lokalitě objevená kloboukatá houba.
bedlička Bucknallova <i>Cystolepiota bucknallii</i>		EN	Saprotrof rostoucí pospolu s dalšími druhy bedliček – b. Hetierovu (<i>C. hetieri</i>) a b. Moellerovu (<i>C. moelleri</i>) v humusu pod buky a javory na severovýchodním úpatí Velkého Špičáku. Jednotlivý výskyt v území..
běločechratka hořká <i>Leucopaxillus gentianeus</i>		VU	Jádrová část se starou bučinou. Saprotrof rostoucí na zemi, především v jehlična- tých a smíšených lesích na vápnitých nebo humózních půdách.
holubinka skvrnitá <i>Russula maculata</i>		VU	Jádrová část se starou bučinou. Mykorhi- zní symbiont listnáčů, na vápnitých pů- dách, zejména pod dubem, bukem, habrem, lípou, lískou.
káčovka jeřábová <i>Biscogniauxia repanda</i>		EN	Málo hodnotný porost smrku a dubu v sv. části území a smíšený les a křoviny při jv. okraji území. Saprotrof závislý na výskytu jeřábu. Roste na mrtvých stojících, po- sléze i padlých kmenech a větvích.
korálovec ježatý <i>Hericium erinaceus</i>		VU	Jádrová část se starou bučinou. Druh ros- toucí na živých i mrtvých kmenech a paře- zech listnáčů (hlavně buku a dubů), v po- rostech s přirozenou skladbou dřevin.
kržatka šikmá <i>Flammulaster limulatus</i>		EN	Jádrová část se starou bučinou. Saprotrof na tlejícím dřevu listnáčů, vzácněji i jeh- ličnanů ve vyšším stupni rozkladu.
kukmák dřevní <i>Volvariella caesiointincta</i>	Silně ohrožený	VU	Jádrová část se starou bučinou. Saprotrof rostoucí na tlejícím dřevě listnatých stromů, především buku, habru, jilmů a dubů, vzácně smrku.
pavučinec mirabelkový <i>Cortinarius amoenolens</i>		EN	Jádrová část se starou bučinou. Mykorhi- zní symbiont listnáčů, především buků, na vápnitých půdách, často roste v místech s tlustou vrstvou opadu.
pavučinopórka brvitá <i>Stromatoscypha fimbriata</i>		CR	Jádrová část se starou bučinou. Saprotrof rostoucí většinou na silnějších ležících větvích nebo kmenech listnáčů, výjimečně jehličnanů.
ryzec křídlatovýtrusý <i>Lactarius pterosporus</i>		EN	Jádrová část se starou bučinou. Mykorhi- zní symbiont habru a buku v teplejších ob- lastech.
ryzec ostrý <i>Lactarius acris</i>		EN	Jádrová část se starou bučinou. Mykorhi- zní symbiont buku na vápencovém pod- loží.

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
šťavnatka rezavějící <i>Hygrophorus discoxanthus</i>		EN	Jádrová část se starou bučinou. Symbiotický druh vázaný na buk, preferuje vápnité půdy.
štítočka huňatá <i>Pluteus hispidulus</i>		VU	Jádrová část se starou bučinou. Saprotrof na dřevu listnáčů, zejména buku, ve vysokém stupni rozkladu.
štítočka síťnatá <i>Pluteus phlebophorus</i>		EN	Jádrová část se starou bučinou. Saprotrof na tlejícím dřevu listnáčů, zejména buku, dubu a habru.
štítočka stinná <i>Pluteus umbrosus</i>		VU	Jádrová část se starou bučinou. Saprotrof na zetlelém dřevu listnáčů, zejména buku a dubu v přirozených a polopřirozených lesích.
štítočka žilnatá <i>Pluteus thomsonii</i>		EN	Jádrová část se starou bučinou. Saprotrof na tlejícím dřevu listnáčů nebo na mechaté borce živých i mrtvých stromů. Druh přirozených lesů.
vláknice jablečná <i>Inocybe fraudans</i>		VU	Jádrová část se starou bučinou. Mykorrhizní symbiont v listnatých a smíšených lesích na vápnitých půdách.
Lišejníky			
<i>Acrocordia gemmata</i>		EN	Na JV ve střední části NPP.
<i>Arthonia ruana</i>		VU	Na habru a buku v jižní části NPP.
<i>Bagliettoa parmigerella</i>		VU	Na vápencové skále ve střední části.
<i>Caloplaca stillicidiorum</i>		VU	Jednotlivý výskyt v území.
<i>Collema glebulentum</i>		CR	Na vápencové skále v SV části.
<i>Graphis scripta</i>		VU	Na buku ve střední části.
<i>Leptogium gelatinosum</i>		VU	Na vápencové skále ve východní části.
<i>Physcia aipolia</i>		EN	Výskyt v SZ části.
<i>Psorotichia schaeferi</i>		VU	Na vápencové skále ve střední části.
<i>Romularia lurida</i>		VU	Na vápencové skále v západní části.
<i>Verrucaria hochstetteri</i>		VU	Na vápencové skále v západní části.
Mechorosty			
krondlovka Bambergerova <i>Fissidens bambergeri</i>		EN	Roste v okolí lesní pěšiny (či přímo na ní) vedoucí podél Z okraje památky.
Cévnaté rostliny			
Jalovec obecný pravý <i>Juniperus communis</i> var. <i>communis</i>		NT	Úbočí skalního hřebene a severní části.
lilie zlatohlavá <i>Lilium martagon</i>	Ohrožený		SZ od skalního hřebene.
okrotice bílá <i>Cephalanthera damasonium</i>	Ohrožený	NT	SZ od skalního hřebene.
tis červený <i>Taxus baccata</i>	Silně ohrožený	VU	Skalnatý hřeben a jeho úbočí ve střední části.
BEZOBRATLÍ			

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
Měkkýši			
sklovatka krátkonohá <i>Daudebardia brevipes</i>		VU	Ve střední části skalního hřebene.
vrkoč horský <i>Vertigo alpestris</i>		VU	Jednotlivý výskyt v území.
Motýli			
batolec duhový <i>Apatura iris</i>	Ohrožený		Jednotlivý výskyt v území.
Brouci			
hřebenočlenec smolový <i>Allecula morio</i>		NT	Jednotlivý výskyt v území.
hubojed čárkovaný <i>Mycetochara maura</i>		NT	Jednotlivý výskyt v území.
krasň ostružinový <i>Agrilus aurichalceus</i>		NT	Jednotlivý výskyt v území.
kůrař maďalový <i>Corticeus unicolor</i>		NT	Jednotlivý výskyt v území.
širokáč fialový <i>Platydemus violaceum</i>		NT	Jednotlivý výskyt v území.
<i>Athous zebei</i>		NT	Jednotlivý výskyt v území.
<i>Mycetophagus multipunctatus</i>		VU	Jednotlivý výskyt v území.
<i>Pseudeuparius sepicola</i>		NT	Jednotlivý výskyt v území.
<i>Rutera hypocrita</i>		NT	Jednotlivý výskyt v území.
OBRATLOVCI			
Obojživelníci			
čolek horský <i>Ichthyosaura alpestris</i>	Silně ohrožený	VU	Malá populace v bývalém lomu v J části.
čolek obecný <i>Lissotriton vulgaris</i>	Silně ohrožený	VU	Malá populace v bývalém lomu v J části.
čolek velký <i>Triturus cristatus</i>	Silně ohrožený	EN	Malá populace v bývalém lomu v J části.
mllok skvrnitý <i>Salamandra salamandra</i>	Silně ohrožený	VU	Malá populace v bývalém lomu v J části.
ropucha obecná <i>Bufo bufo</i>	Ohrožený	VU	Malá populace v bývalém lomu v J části.
rosnička zelená <i>Hyla arborea</i>	Silně ohrožený	NT	Pravděpodobně jen přechodný výskyt.
skokan hnědý <i>Rana temporaria</i>		VU	Malá populace v bývalém lomu v J části.
Plazi			
ještěrka obecná <i>Lacerta agilis</i>	Silně ohrožený	VU	Nepravidelný výskyt v jižní části na osluněných místech.
ještěrka živorodá <i>Zootoca vivipara</i>	Silně ohrožený	NT	Dočasný výskyt na holině v severní části území a v jižní části kolem vstupu do jeskyně.
slepýš křehký <i>Anguis fragilis</i>	Silně ohrožený	NT	Na skalkách a osvětlených místech kolem vchodu a východu do jeskyně.

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
užovka obojková <i>Natrix natrix</i>	Ohrožený	NT	V bývalém lomu v J části a v jeho okolí.
zmije obecná <i>Vipera berus</i>	Kriticky ohrožený	VU	Zejména kolem parkoviště a na skalkách kolem vstupu do jeskyně.
Ptáci			
bramborníček hnědý <i>Saxicola rubetra</i>	Ohrožený		V území nemá podmínky k hnízdění, ptáci zaletují na okraj NPP, kde sedají na stromy popř. keře zejména v okolí parkoviště.
čáp bílý <i>Ciconia ciconia</i>	Ohrožený	NT	V území nehnízdí a nad územím pouze přeletuje.
krkavec velký <i>Corvus corax</i>	Ohrožený		Pravidelný výskyt, možné hnízdění na skalních římsách nebo na stromech.
ťuhýk obecný <i>Lanius collurio</i>	Ohrožený	NT	Hnízdí max. 1 pár na holině v severní části nebo na keřích v okolí parkoviště.
žluva hajní <i>Oriolus oriolus</i>	Silně ohrožený		Výskyt na tahu, v území nehnízdí, v budoucnu není možné hnízdění zcela vyloučit.
holub doupňák <i>Columba oenas</i>	Silně ohrožený		Hnízdí min 1 pár, vhodné podmínky v dutinách po datlu černém vytesané v bucích.
Letouni			
netopýr alkathoe <i>Myotis alcathoe</i>	Silně ohrožený	DD	Nepravidelně odchytáván do sítí během netopýřích nocí v počtech 1–2 jedinci. Zřejmě je zde malá lokální populace.
netopýr Brandtův <i>Myotis brandtii</i>	Silně ohrožený		Zimující druh, v letech 2014–2022 4 záznamy po jednom jedinci, z toho 3 ze zimního období.
netopýr brvitý <i>Myotis emarginatus</i>	Kriticky ohrožený	NT	Zimující druh v počtech 1–20 jedinců, většina záznamů je v rozmezí 1–7 ex.
netopýr černý <i>Barbastella barbastellus</i>	Kriticky ohrožený		Nepočetný druh, zaznamenán je v počtech 1–4 zimující jedinci, vykytuje se zde i letním období.
netopýr hvízdavý <i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Silně ohrožený		Vzácný druh zastížen pouze 1× v letním období.
netopýr řasnatý <i>Myotis nattereri</i>	Silně ohrožený		Nepočetný zimující druh, nepravidelné záznamy 1–2 ex.
netopýr rezavý <i>Nyctalus noctula</i>	Silně ohrožený		Hojný druh pravidelně zaznamenávaný detektorem v letním období.
netopýr ušatý <i>Plecotus auritus</i>	Silně ohrožený		Pravidelně, ale nepočetně (1–3 ex.) zimující druh, hojný i v letních odchycích.
netopýr večerní <i>Eptesicus serotinus</i>	Silně ohrožený		Ojedinelý výskyt při letním odchytu.
netopýr velkouchý <i>Myotis bechsteinii</i>	Silně ohrožený	DD	Vzácně při letních odchycích, ale zachyceni detektorem.
netopýr velký <i>Myotis myotis</i>	Kriticky ohrožený	NT	Pravidelně zimující druh v nízkých počtech (1–5 ex.), ojedinelé zaznamenány i při letních odchycích.
netopýr vodní <i>Myotis daubentonii</i>	Silně ohrožený		Pravidelně se vyskytující méně početný druh, loví zejména nad vodní plochou

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
			v jižní části lomu. Má zde dostatek vhodných dutin ve starých stromech i možnosti zimování.
netopýr vousatý <i>Myotis mystacinus</i>	Silně ohrožený		Ojedinelý nález v zimním období a při letních odchycích byl zaznamenán v počtech 1–2 ex.
vrápenec malý <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Kriticky ohrožený	VU	Lokalita je pravidelným zimovištěm, početnost meziročně kolísá, nejvíce bylo sečteno v roce 2021, a to 153 ex. Část zvířat (zřejmě samci) zůstává v systému jeskyně i mimo zimní období.
Savci			
plch velký <i>Glis glis</i>	Ohrožený	DD	Pravidelný výskyt, může zde být až několik rozmnožujících se jedinců. Má zde optimální podmínky.
veverka obecná <i>Sciurus vulgaris</i>	Ohrožený	DD	Pravidelný výskyt, druh zde má optimální podmínky v doupných stromech nebo skalních štěrbinách.

* **dle červených seznamů ČR** (houby, lišejníky, cévnaté rostliny, mechorosty, bezobratlí, obratlovci):
CR – kriticky ohrožený, EN – ohrožený, VU – zranitelný, NT – téměř ohrožený, DD – taxon, o němž jsou nedostatečné údaje; podle Holec & Beran (2006), Liška & Palice (2010), Grulich & Chobot (2017), Kučera et al. (2012), Hejda et al. (2017), Chobot & Němec (2017)

2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti

a) abiotické disturbanční činitele

Abiotičtí činitelé, jako jsou vítr, námraza či sníh, nemají v území výrazný vliv. Díky oslunění se korní spála u buku výjimečně objevuje na okrajích porostů nebo při odstranění rizikových stromů.

b) biotické disturbanční činitele

okus

V NPP nepůsobí spárkatá zvěř významnější škody, přesto zjevný vliv lze demonstrovat na mladých jedincích tisů, kteří nejsou zabezpečeni oplůtky. Ve skalních úbočích se semenáčky tisů vyskytují bez poškození.

podkorní hmyz

Zejména v souvislosti s dlouhodobým suchem se i na území památky výrazně projevuje působení podkorního hmyzu ve smrku. Díky tomu došlo od roku 2018 k výraznému snížení jeho zastoupení až o 80 % zásoby. Výsledkem je však rychlá pozitivní změna dřevinné skladby.

lampenflora

Na návštěvnické trase se vyskytuje tzv. lampenflora – typická vegetace využívající tepla a světla osvětlovacích těles. Její odstranění probíhá průběžně již řadu let, a to postřikem roztočkem chloranu sodného. Postřik se provádí průběžně podle potřeby, lokality a míry výskytu.

Postup je osvědčený, šetrný, ve zpřístupněných jeskyních běžně užívaný a neškodný vůči jeskynnímu prostředí. Zabraňuje rozšíření nežádoucí vegetace, znečištění a narušení speleotém.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti

a) ochrana přírody

V roce 1970 byla výnosem Ministerstvem kultury ČSR ze dne 30. 11. 1970, pod č. j. 9.647/70-II/2 zřízena státní přírodní rezervace Na Špičáku o celkové výměře 7,05 ha. Rezervace byla zřízena k ochraně významného krasového území s význačnými povrchovými i podzemními krasovými jevy a s výskytem přirozených porostů tisu. V roce 1992 bylo toto chráněné území v souladu s ustanovením § 90 odst. 5 zákon č. 114/1992 Sb. zařazeno do kategorie NPP se stejným názvem „Na Špičáku“.

Nařízení vlády č. 132/2005 Sb. (novelizováno nařízením vlády 187/2018 Sb.) byla vyhlášena v překryvu s NPP Evropsky významná lokalita „Na Špičáku“ (CZ0713730).

b) lesní hospodářství

Hlavní a nejcennější částí je lesní porost 1A16/1. Jedná se o centrální část se zalesněným, skalnatým, vápencovým hřebenem. Roste zde vápnomilná bučina s neobvykle početným zastoupením tisu červeného. Střední věk porostu je zde uváděn 150 let. Uvedený věk však může být místy i značně vyšší, protože na málo dotčeném hřebenu lze nalézt tisy, které odhadem výrazně přesahují věk 200 let. Tento lesní porost nebyl v minulosti významně narušen zejména díky tomu, že se jedná o lesy ochranné v exponovaném terénu. Jeho druhová a věková skladba je poměrně blízká potenciální přirozené skladbě. Na východní straně je mladší porost 201F6 s podílem smrku. Jeho zásoba však vlivem působení kůrovců od roku 2018 poklesla o cca 80 %. Po prosvětlení dochází k významnému zmlazení listnatých dřevin a keřového patra, dále nitrofilní bylinné patro, které ale po zastínění stromy bude zase ustupovat. Bylo zde vysazeno cca 33 ks třešňe ptačí. Vrcholová část skalního hřebene je obsazena borovicí. V území se vykytuje rovněž několik jedinců jalovce. Kromě asanačních zásahů ve smrčinách- zde dlouhodobě lesní hospodaření neprobíhá. Ojedinele dochází ke kácení či sesazování rizikových stromů v okolí veřejně přístupných částí a turistické stezky. V NPP byly identifikovány druhy stromů: javor mléč, javor klen, bříza bělokorá, líska obecná, buk lesní, jasan ztepilý, jalovec obecný, modřín opadavý, jedle bělokorá, borovice lesní, topol osika, třešeň ptačí, dub letní, dub zimní, vrba jíva, jeřáb ptačí, tis červený, lípa srdčitá, lípa velkolistá, jilm horský a jeden jedinec javoru jasanolistého.

c) myslivost

NPP Na Špičáku je součástí honitby Velké Kunědice – Supíkovice (CZ7102110011). Na území NPP se nenachází žádná myslivecká zařízení. Nezdružuje se zde velké množství spárkaté zvěře a ani zde aktuálně nebyly zaznamenány zásadní známky škod způsobených touto zvěří.

d) rekreace a sport

Část podzemních prostorů jeskyní je dlouhodobě zpřístupněna veřejnosti. O zpřístupnění se v letech 1884–1885 zasloužil Moravskoslezský sudetský horský spolek (Sudeten Gebirgsverein). Návštěvníci v té době procházeli jeskyněmi s průvodcem a svítili si karbidovými lampami. Od roku 1955 jsou jeskyně přístupné umělou štolou a elektricky osvětlené. V současnosti jeskyně provozuje Správa jeskyní České republiky. Správa jeskyní provází návštěvníky po prohlídkové bezbariérově upravené trase v délce 220 m; bezbariérová trasa byla vybudována v roce 1994, jedná se o jedinou bezbariérově přístupnou jeskyni u nás. Během zimy 2007/2008 byla provedena rozsáhlá rekonstrukce návštěvnické trasy.

Krápníková výzdoba jeskyní je přirozeně chudší a kvůli tomu, že jeskyně jsou navštěvovány již od dávné minulosti, byla výrazně redukována, i zbývající část výzdoby je značně poškozena.

Návštěvnícký režim jeskyní je nastaven tak, aby minimalizoval případné negativní dopady na podzemní prostředí. Zvláštní důraz je kladen na omezení provozu v zimním období, kdy by mohl být rušen zimující netopýří populace. Veřejnosti je proto vstup do jeskyní umožněn pouze od začátku dubna do konce října. Příležitostně se v prostorách jeskyně konají koncerty. Průměrná roční návštěvnost se v posledním desetiletí pohybuje kolem 15 000 osob. Povrchovou východní částí území prochází po lesní pěšině zelená turistická značka ve směru sever–jih. Trasa není příliš frekventovaná a nedochází zde ke kolizím se zájmy ochrany přírody.

e) těžba nerostných surovin

V současné době neprobíhá na území NPP žádná těžba nerostných surovin. V minulosti ale byly na několika místech těženy tzv. supíkovické vápence. Počátky těžby jsou zřejmě již ve středověku. Těžba byla spíše lokálního charakteru. V samotném chráněném území lze nalézt známky po těžbě nevelkého rozsahu na dvou lokalitách. První je v severní části při západním úpatí Velkého Špičáku a druhá, o něco větší, je v jihovýchodním okraji území. V obou případech se jedná o jámové dobývky. Poslední zásahy se zde děly v letech 1954–1955, kdy sem byl proražen východ z jeskyně. Oba lomy jsou do značné míry spontánně porostlé dřevinami. V těsném sousedství NPP (začíná 40 m od severní hranice ochranného pásma) je evidováno výhradní ložisko vápence pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu Supíkovice - Malý Špičák. Pro ložisko je stanoveno chráněné ložiskové území Supíkovice (ID SURIS ČGS 04460000). Případná těžba na ložisku by nejspíše snížila hladinu podzemní vody a mohla by narušit stabilitu skalního masívu a stěn jeskyní, poškodit jeskynní výzdobu.

f) jiné způsoby využívání

Jeskyně byly známy již v dávných dobách (první písemná zmínka o jeskyni byla publikována v jedné z tzv. vlášských knih zvané „Wegweiser zu den Bergwerken in der Oberlausitz und in Schlesien“ (Ukazatel cesty k dolům v Horní Lužici a Slezsku), která byla sestavena více autory v letech 1470–1480, ale z podkladů z let 1450–1470. Původcem informace o jeskyni Na Špičáku je jistý Prokopius Hoberg, který je v knize jmenován a který jeskyně považoval za staré hornické dílo. Mnohdy zřejmě byly využívány obyvateli z okolí jako úkryt v dobách nebezpečí. O pobytu lidí zde svědčí, nejen již od dávných dob poškozená krápníková výzdoba, ale také značné množství epigrafických záznamů různého stáří i různého významu. Nejstarší zaručeně datovaný nápis pochází z roku 1519. Některé z nápisů jsou předmětem výzkumu (např. Jenč et al. 2014). Specifický jeskynní systém je předmětem zkoumání i mnoha dalších odborníků různých oborů. Jeskyně Na Špičáku jsou například jedním ze stanovišť AV ČR, kde je v rámci mezinárodního výzkumného programu monitorován pohyb zemských bloků. Jsou zde ale sledovány i změny mikroklimatu, hydrologických poměrů, pravidelný je monitoring letounů apod.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy

Plán péče o NPP Na Špičáku na období 2017–2025.

LHP LČR s. p., LS Jeseník, LHC Jeseník, pro období 2018–2027.

LHP AOPK ČR – Olomoucký kraj pro období 2017–2026.

Nařízení vlády č. 132/2005 Sb. (EVL – CZ0713730 Jeskyně Na Špičáku), novelizováno nařízením vlády 187/2018 Sb. (EVL – CZ0713730 Na Špičáku).

Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Na Špičáku č. j. ENV/2019/81586.

Uznání zdrojů reprodukčního materiálu lesních dřevin kategorie selektovaný (UHUL 2021).

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o lesích na lesních pozemcích

Přírodní lesní oblast	Předhoří Hrubého Jeseníku - 28
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	Jeseník, 709001
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	2,19 ha
Období platnosti LHP (LHO)	2018–2027
Organizace lesního hospodářství	Lesy České republiky, s. p.

Přírodní lesní oblast	Předhoří Hrubého Jeseníku - 28
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	AOPK ČR – Olomoucký kraj, 871201
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	4,01 ha
Období platnosti LHP (LHO)	2017–2026
Organizace lesního hospodářství	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

Přehled výměr a zastoupení souborů lesních typů

Přírodní lesní oblast:				
Soubor lesních typů (SLT)	Název SLT	Přirozená dřevinná skladba SLT	Výměra (ha)	Podíl (%)
3J	Obohacená skeletová lipová javořina	JV 3–5, BK 3–5, LP 1–3, DB 1, JD, HB, JS, JLH, JLM, BB, MD, TS, BRK	1,7199	28
3W	Vápencová dubová bučina	BK 5–7, DB 1–3, HB, LP, JD, JV, JLM, JLH, JS, BB, TR, MD	4,3304	70
3X	Bazická zakrslá dubová bučina	BK 6–7, DBZ 1–3, LP 1, JV, TS, HB, JS, JLM, JLH, BB, BRK, MD	0,1497	2
Celkem			6,2000	100

Přílohy:

T1 – Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

M4 – Lesnická mapa typologická

M5 – Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů

2.4.2 Základní údaje o útvarech neživé přírody

Velký Špičák (503 m n. m.), je skalní útvar blízký charakteru vápencového bradla. Je tvořen krystalickými supíkovičnými vápenci devonského stáří. Samotný skalnatý vrchol se zvedá v severní části jako ostruha nad nesouvislý skalní hřeben dlouhý cca 260 m. Hřeben směřuje SSV–JJZ. Skalní útvary jsou poznamenány periglaciální modelací a jsou zde pomístně známky povrchových krasových jevů zejména vrstevnaté a jamkové škrapy. Morfologie skalních srázů a jejich úpatí je poznamenána historickou, pravděpodobně již středověkou, těžbou mramorů. Ve svazích jsou zaniklé lůmky a na úpatí odvaly, nyní již obtížně rozeznatelné. Jedním z těchto lomů byla odkryta i jeskyně Na Špičáku.

Jeskynní systém jeskyně Na Špičáku – kód JESO K1632910-J-00001 nacházející se v podzemí je tvořen dvěma etážemi z čehož spodní etáž je trvale zaplavena krasovými vodami, jejichž

hladina se drží ve výši cca 438 m n. m. Zaplavené prostory dosud nejsou prozkoumány. V horní etáži je známý jeskynní systém tvořený chodbami a puklinami v délce cca 410 m. Z toho je 220 m chodeb zpřístupněno veřejnosti po upravené bezbariérové trase. Krasová výzdoba je v jeskyních již od dávnější minulosti značně poškozena. Zachovaly se některé sintrové vrstvy a povlaky nickamínku vytvářející místy květákovité a keříčkovité útvary. Mnohé zdejší chodby mají specifický srdcový tvar.

V posledních letech byl zaznamenán pokles hladiny podzemní vody ve spodním patře jeskyní. Příčinou je zřejmě intenzivní čerpání vody v nedalekém jámovém vápencovém lomu v Supíkovících, případně lze uvažovat i o vlivu dlouhodobého sucha.

Druhým registrovaným jeskynním útvarem v NPP je jeskyně Za zborceným portálem – kód JESO K1632910-J-00002 podrobně prozkoumaná a zaměřená až v roce 2019. Veřejnosti nepřístupná jeskyně, která je puklinového tvaru s dochovanými evorzními hrnci, puklinovými kanály a faetami na stěnách. Jeskyně zcela postrádá krápníkovou výzdobu. I v této jeskyni došlo v posledních 30 letech k ústupu podzemní vody a v současnosti jsou nejnižší položené části zcela bez vody. Zatím zjištěná délka je 55 m, s denivelací 7 m. Tento prostor letouni nevyužívají, neboť zřejmě v zimě vymrzá.

Vstup do jeskyní:

Vstup je zabezpečen uzamykatelnou kovovou brankou, za kterou se schází po kamenném schodišti opatřeném kovovým madlem. Délka schodiště je přibližně 35 m. Prostor nad vstupem a schodištěm je zabezpečen pletivem proti možnému pádu uvolněných kamenů. Portál vstupní chodby je uzavřen kovovými nerezovými uzamykatelnými dveřmi.

Východ z jeskyní:

Výstup z jeskyní je vyveden na dno přilehlého bývalého lomu. Jeskyně je uzavřena kovovými nerezovými uzamykatelnými dveřmi. V případě potřeby zajištění bezbariérového přístupu do jeskyně (např. vozíčkáři) slouží východ zároveň jako vstup.

Vstup do jeskyně Za zborceným portálem:

Leží mimo turisticky přístupné části ZCHÚ a není zajištěn. Vstup do jeskyně je obtížný a fyzicky náročný. V jeskyni nehrozí úraz pádem do velké hloubky a ani zničení výzdoby, a proto není nutné zajištění vstupu realizovat ani v budoucnosti.

Stručná charakteristika návštěvnické infrastruktury

Návštěvnický zájem o NPP Na Špičáku se vztahuje především na jeskyně a jejich prohlídku. Provoz jeskyní, včetně základní péče o ně, zabezpečuje Správa jeskyní České republiky. K tomuto účelu je zde vybudována základní infrastruktura skládající se ze správní budovy a navazující provozní budovy. Samotná správní budova je zděný objekt, víceméně obdélníkového půdorysu o velikosti cca 8×7 m. Na severovýchodní straně navazující provozní budova je dřevostavbou na zděné podezdívce o rozměrech 15×5 m a zadní přístavbou se skladem, dílnou a WC pro zaměstnance. Na budovy navazuje při severní straně kůlna a sklad. Jižně a jihovýchodně zde přiléhá terasa se zpevněnou podezdívkou o výšce 0,5–0,7 m. Terasa je vybavena lavičkami a stoly pro odpočinek a čekání návštěvníků. Před budovou je točna příjezdové cesty a místa pro stání motorových vozidel. Povrch je zde částečně zpevněn drceným kamenivem. V roce 2021 byly dokončeny stavební úpravy provozní budovy, vybudovány nové samostatné veřejné WC včetně kapacitní jímky na vyvážení a areálové splaškové kanalizace. Lokalita byla připojena na vodovod ze Supíkovíc, položeno nové kabelové připojení na rozvodnou síť, opravena přístupová cesta. Pro ukrácení a zpestření čekání je před budovou upravená plocha s trávíky, skalkou, kamennými zídkami a jsou zde instalovány informačně naučné tabule a tabule s

turistickou mapou. Kvůli zajištění bezpečnosti návštěvníků byl v roce 2022 pokácen mohutný nakloněný buk u přístupové trasy.

V roce 2012 byl vydán souhlas s vyznačením turistické trasy přes východní okraj chráněného území. Stezka vede po lesní pěšině a nebyly zde dosud shledány žádné negativní změny.

V bývalém jámovém lomu na vápenec, který leží několik desítek metrů VSV směrem od správní budovy, je zřízen výstup z návštěvnické trasy jeskyní. Lom má sice dosud poměrně strmé až kolmé stěny, ale postupným spontánním zarůstáním dřevinami místní provenience se stává neoddelitelnou součástí okolních přírodních složek. Zároveň lze konstatovat, že značná část porostů se svým charakterem již blíží klasickému lesnímu společenstvu. Na dně lomu je menší jezírko, jehož voda zřejmě komunikuje s krasovými vodami jeskynního podzemí. Tuto otevřenou vodní plochu využívalo jako reprodukční lokalitu několik druhů obojživelníků, v posledních letech však dochází v letních měsících k jeho vysychání a jeví se čím dál více jako neperspektivní.

2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup

A. ekosystémy

ekosystém:	L5.3 Vápnomilné bučiny	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
rozloha ekosystému min. 6 ha	Současná rozloha je cca 4,71 ha. Dlouhodobým cílem je dosažení rozlohy přírodních lesních biotopů v celé NPP.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	setrvalý
klasifikace stupně přirozenosti „les přírodní“	V současnosti není v NPP klasifikován „les přírodní“. Dle hodnocení přirozenosti lesů se v území nachází les přírodě blízký (cca 3,70 ha) a les významný pro biodiverzitu (cca 2,48 ha).	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	setrvalý
absence invazních druhů	V současnosti se invazní druhy na území NPP nevyskytují	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	S1.1 Štěrbínová vegetace vápnitých skal a drolin	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
rozloha ekosystému cca 0,18 ha	V současnosti odpovídá rozloha zvoleného indikátoru.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
absence invazních druhů	Ekosystém nebyl invadován, nevyžaduje tedy ve vztahu k invazním druhům péči.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	S3 Jeskyně	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	

přítomnost min. 4 zimujících druhů letounů	Životní podmínky pro indikační druhy zajišťují uzávěry jeskyní, vhodně řešené vletové otvory a omezení zimního provozu jeskyní pro veřejnost. V současnosti zde pravidelně zimují druhy vrápenec malý (za posledních 8 let 90 až 150 jedinců), netopýr vodní (několik jedinců), netopýr brvitý (ca 20 jedinců), netopýr velký (několik jedinců), občas jsou zjišťovány i další druhy (např. netopýr, n. Brandtův).	
	stav:	dobry
	trend vývoje:	setrvalý

B. druhy

druh:	Tis červený (<i>Taxus baccata</i>)	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
stabilní populace v počtu alespoň 250 jedinců.	Stávající populace činí kolem 258 jedinců (E2+E3) + odhad 258 jedinců (E1), v minulosti byla prováděna a stále trvá podpora semenáčků individuální ochranou pomocí samonosného pletiva, což se projevilo příznivě na stabilizaci populace.	
	stav:	dobry
	trend vývoje:	setrvalý

druh:	Vrápenec malý (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
každoroční výskyt min. 100 zimujících jedinců	Vrápenec malý se na zimovišti vyskytuje pravidelně a zvolený indikátor mírně přesahuje. Trend je mírně rostoucí, 2016 – 62, 2020 – 118, 2021 – 153, 2025 – 104. .	
	stav:	dobry
	trend vývoje:	setrvalý

C. útvary neživé přírody

útvary neživé přírody:	Krasové jeskyně	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje útvaru neživé přírody ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
uchování stávajícího stavu krasových jevů v hlavní jeskyni Na Špičáku bez dalšího antropogenního narušení	Vzhledem k historii objevení jeskyní utrpěla negativně zejména krápníková výzdoba. Za období předchozího plánu péče nedošlo k žádnému dalšímu pozorovanému antropogennímu poškození chodeb. Pravidelně dochází k eliminaci lampenflory.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	setrvalý
uchování stávajícího stavu krasových jevů v menší jeskyni Za zborceným portálem bez antropogenního narušení	V jeskyni nebyla zjištěna krápníková výzdoba. Stěny a stropy prostor jsou výrazně narušeny řícením, dno tvoří zpravidla kamenné a balvanité sutě. V současné době v původním stavu bez antropogenního poškození.	
	stav:	dobry
	trend vývoje:	setrvalý
nepoškozené prvky epigrafické výzdoby v jeskyni Na Špičáku	Jeskyně má bohatou historii a nachází se v nich řada historických nápisů a kreseb. Některé z nich byly odborně zrestaurovány. V současné době ty nejvýznamnější (letopočet 1519 a Adorace kříže) jsou v dobrém stavu.	
	stav:	dobry
	trend vývoje:	setrvalý

útvary neživé přírody:	Skalní hřebety a škrapy	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje útvaru neživé přírody ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
dochované exogenní krasové útvary a jevy bez dalších poškození	Za období předchozího plánu péče nedošlo k žádnému pozorovanému antropogennímu poškození povrchových krasových jevů.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Střety způsobené prováděným managementem se nepředpokládají.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využití

a) péče o lesní ekosystémy na lesních pozemcích

Rámcová směrnice péče o lesní porosty na lesních pozemcích

Číslo směrnice	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany
1	Les zvláštního určení	3J, 3W, 3X	L5.3 Vápnomilné bučiny
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin			
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)		
3J	JV 3–5, BK 3–5, LP 1–3, DB 1, JD, HB, JS, JLH, JLM, BB, MD, TS, BRK		
3W	BK 5–7, DBZ 1–3, HB, LP, JD, JV, JLM, JLH, JS, BB, TR, MD		
3X	BK 6–7, DBZ 1–3, LP 1, JV, TS, HB, JS, JLM, JLH, BB, BRK, MD		
Porostní typ A		Porostní typ B	
Bukový		Smíšený	
Základní rozhodnutí			
Hospodářský způsob (forma)		Hospodářský způsob (forma)	
---		- (účelový výběr)	
Obmýtlí*	Obnovní doba*	Obmýtlí*	Obnovní doba*
Fyzický věk	Nepřetržitá	Fyzický věk	Nepřetržitá
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty			
Přirozená vývojová dynamika porostů bez lidských zásahů.		Přirozená vývojová dynamika porostů bez lidských zásahů.	
Způsob obnovy a obnovní postup			
S obnovními těžebními zásahy se nepočítá.		Negativním výběrem postupně snižovat zastoupení SM.	
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu			
Přirozená obnova. Případné mezery či světliny tolerovat. Přípustné je vnášení pouze chybějících a nedostatečně zastoupených dřevin PDS.			
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)			
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově	
Všechny SLT	Dle cílové druhové skladby	Výsadby jednotlivě a do bioskupin, preferovaný sa- dební materiál krytokořenný (sadba obalovaná), zales- ňování bude prováděno mimo zamokřená místa a pra- meniště.	
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů			

Ochrana přirozené obnovy dřevin přirozené druhové skladby a výsadeb proti zvěři – mechanická individuální a skupinová (oplůtky, malé oplocenky); s výchovnými zásahy se nepočítá, v závislosti na terénních podmínkách se však pod plodícími jedinci tisů nevylučuje redukce zmlazení jiných dřevin (nejčastěji BK) s cílem vytvoření plošek pro zmlazení tisů.	Ochrana přirozené obnovy dřevin přirozené druhové skladby a výsadeb proti zvěři – mechanická individuální a skupinová (oplůtky, malé oplocenky); s výchovnými zásahy se nepočítá.
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb	
S prováděním nahodilých těžeb se nepočítá.	Ve SM vyklízení dříví koněm nebo šetrně lanem za použití vhodných přibližovacích linek s minimalizací poškození mladých dřevin cílové skladby.
Poznámka	
Kácení (či ponechání torza) nebezpečných stromů ohrožujících bezpečnost provozu či pohybu osob v bezprostředním okolí NPP či uvolnění stávajících pěšin od spadlých stromů se nevylučuje. Možnost vyzvedání části semenáčku TS pro jejich přesazení na jiné lokality. Ponechání doupných stromů pro netopýry a ptáky hnízdící v dutinách a ponechání mrtvého dřeva pro saproxylický hmyz.	

** u kategorií PR, NPR se dle vyhlášky č. 45/2018 Sb. se údaje o obmýtí a době obnovní číselně neuvádějí z důvodu induktivní metody stanovení výše těžeb dle vyhl. č. 84/1996 Sb.*

Přílohy:

M4 – Lesnická mapa typologická

M5 – Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů

b) péče o populace a biotopy rostlin a hub

Tis červený. Na území NPP Na Špičáku je populace tisů červeného největší populací tisů v Jeseníkách a může tak sloužit jako zdroj sadebního materiálu pro jeho repatriaci v rámci širšího území, a to včetně území CHKO Jeseníky, kde se tis v lesních porostech s výjimkou dvou lokalit nevyskytuje. Pro tento účel je jednou z možností provádět sběr reprodukčního materiálu s jeho následným vypěstováním za podmínky, že na plodících jedincích zůstane po sběru ještě dostatečné množství semenného materiálu pro přirozenou obnovu. Další možností je vyzvedávání semenáčků. Vzhledem k tomu, že i zde dochází k nadměrným škodám spárkatou zvěří, tam, kde to terénní podmínky dovolí, je žádoucí budovat oplocení, např. pod plodící jedince nebo na místa s výskytem semenáčků. Část z nich může být následně vyzvednuta, dopěstována a v rámci repatriace tak může být tis doplňován na další lokality. Vyzvedání semenáčků musí rovněž probíhat s ohledem na zachování populace tisů v souladu s cíli ochrany tohoto území.

c) péče o populace a biotopy živočichů

Pro chráněné druhy avifauny nejsou plánována žádná speciální opatření. Pro doupné druhy je v centrální části v lesním porostu vcelku pestrá nabídka úkrytů ve značném množství doupných stromů.

Pro letouny, kteří všichni patří mezi ZCHD je žádoucí nadále udržet klidový režim v jeskyních, zejména v zimním období při jejich hibernaci. Počty a stav hibernujících letounů v podzemí jsou pravidelně monitorovány a v tomto monitoringu se bude nadále pokračovat. V centrální části lesních porostů je pro lesní druhy netopýrů, aktuálně dostatek úkrytů ve starých stromech a zde nejsou třeba žádná speciální opatření, kromě péče o stromy v blízkosti komunikací a objektů. Tam je třeba dbát na jejich provozní bezpečnost.

Pro obojživelníky je jedinou reprodukční lokalitou v NPP jezírko v bývalém lomu. V posledních letech však dochází v průběhu léta k jejímu vysychání. Stále je tuto lokalitu třeba pravidelně kontrolovat jak z pohledu kvality i dostatku vody, tak samotnou vodní plochu z pohledu optimálních podmínek pro vývoj snůšek i vývoje larev.

d) péče o útvary neživé přírody

Je žádoucí, aby činnosti týkající se podzemních prostor byly vždy v souladu s hlavními motivy ochrany dochovaných krasových jevů.

V souladu se závěry a návrhy vyplývajícími z inventarizačního průzkumu v oboru geologie (Kopecký 2013) byla provedena revitalizace přírodních poměrů zpřístupněných částí jeskyní (zejména úplné vyklizení zbytků deponií sutí, odpadů a zbytků technických zařízení, které tu vznikly při jejich zpřístupňování a předchozích úpravách tras). V návaznosti je třeba i nadále usilovat o napravení případně nově zjištěných nedostatků.

Nezbytná je pravidelná očista stěn jeskyní a chodníků turistické trasy včetně odstraňování nežádoucí lampenflóry a prachoplísňových povlaků. Právě při realizaci i plánování těchto zásahů je nutné respektovat potřeby zvláště chráněných druhů živočichů žijících v jeskyních i ochranu epigrafických výtvarů na stěnách.

e) zásady jiných způsobů využívání území

Provoz jeskyní je nutno provádět v souladu s rozhodnutím AOPK ČR k provozu jeskyní, platným provozním řádem a z něho vyplývajícím řádem návštěvním. Návštěvní řád obsahuje podmínky, za jakých je umožněn vstup veřejnosti do jeskyní.

Turistické využívání nadzemní části území je současně bez kolizí a aktuálně se nepředpokládají žádné zásahy.

Ke stabilním zařízením pro návštěvníky patří terasa a upravený prostor před správní budovou jeskyní. Tyto prostory jsou vybaveny stoly, lavičkami a několika informačními panely. Péči a údržbu tohoto prostoru, včetně udržování čistoty v bezprostředním okolí, zajišťuje Správa jeskyní ČR.

K péči, která souvisí s provozem veřejnosti přístupných jeskyní a usměrňováním návštěvníků zároveň patří i tyto další činnosti:

Úpravy a zajištění svahů nad terasou a provozní budovou proti sesuvům půdy a pádu kamenů, včetně pravidelných kontrol a dle potřeb opravy, či rekonstrukce těchto zařízení.

Pravidelné sečení trávníků v prostoru před provozní budovou.

Pravidelná údržba, opravy a nátěry zábradlí kolem přístupových tras ke vstupu a výstupu z jeskyní, včetně instalace piktogramů – tabulky usměrňující pohyb návštěvníků, včetně tabulek s výstrahami a zákazy vstupů.

Pravidelné bezpečnostní kontroly skalní stěny nad přístupovou stezkou, včetně obírky uvolněných kamenů, regulace nežádoucích rostlin a kontroly i opravy ochranných pletiv.

Pravidelná kontrola stavu stromů v okolí jeskyně a jejího provozního areálu a provádění zásahů zejména k zajištění bezpečnosti návštěvníků.

Pravidelný i posezónní úklid odpadků kolem celé trasy.

Údržba a v případě potřeby výměna naučných a informačních panelů a tabulí.

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) lesy na lesních pozemcích

Přílohy:

T1 – Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Ochranné pásmo není vyhlášeno a je tedy ze zákona tvořeno pruhem území po obvodě chráněného území o šířce 50 m. V ochranném pásmu jde především o zemědělsky využívané pozemky. Aktuálně to jsou trvalé travní plochy, kde se provádí především extenzivní pastva.

Za tohoto režimu není předpoklad, že by tato činnost měla negativní dopady na předměty ochrany. Na pozemcích v ochranném pásmu je třeba vyloučit chemické ošetřování kultur, hnojení močůvkou a kejdou. Rovněž je zde třeba vyloučit rozsáhlejší zemní práce, jako jsou výkopy a přesuny zeminy.

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Geodetické zaměření hranic NPP a jejich zakres do katastrální mapy je provedeno. Hranice je vyznačena v terénu pruhovým značením (dvěma červenými pruhy na hraničních stromech). Bude vhodné značení za dobu plánu péče min. 1× obnovit. Hranice NPP je osazena 6 ks hraničníků, jeden hraničník je vhodné doplnit na severní straně hranice NPP na zelené turistické stezce. Vše v souladu s vyhláškou č. 45/2018 Sb.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

a) vyhlášovací dokumentace

Vyhlášovací výnos památky 9.647/70-II/2 z roku 1970 je svým zněním zastaralý. Není v něm na dnešní podmínky adekvátně definován předmět ochrany, chybí cíl ochrany a problematicky také formuluje některé ochranné podmínky. Proto je vhodné případně toto nově definovat.

b) návrhy potřebných správních rozhodnutí o výjimkách, povoleních nebo souhlasech

Je nutné vydat výjimky a souhlasy ke všem činnostem, které v jeskynním systému probíhají:

- vyhodnotit dopady provozu jeskyní a následně povolit rozhodnutím provoz pro veřejnost zpřístupněné části jeskyně (výjimka z § 10 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., výjimka z druhové ochrany § 56 odst. 2, písm. d) zákona č. 114/1992 Sb.),
- vydat výjimku pro účely provádění managementu ve zpřístupněné části jeskyní (výjimka z § 10 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb.)
- povolit průzkum a výzkum prováděný SJ ČR, případně dalšími subjekty (povolení dle § 10 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. + případná výjimka z druhové ochrany).

c) ostatní

Návrh na převedení pozemku parc. č. 642/4 v k. ú. Supíkovice od Lesů České republiky s. p. na AOPK ČR.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejnosti

Pro zpřístupněnou část jeskyní je zpracován platný provozní řád, jehož součástí je i návštěvní řád. Tyto dokumenty zohledňují platná omezující rozhodnutí orgánů ochrany přírody. Dle těchto dokumentů se reguluje využívání podzemí veřejností. Návštěvní řád obsahuje podmínky, za jakých je umožněn vstup veřejnosti do jeskyní. V průběhu platnosti plánu péče bude vhodné dle rozhodnutí AOPK ČR oba řády případně doplnit nebo upravit.

Horolezectví je v území činností, která může poškozovat předmět ochrany, a proto není povoleno. S dalšími regulacemi se nepočítá.

3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území

Bližší ochranné podmínky stanovují veřejnosti vstup do NPP pouze po vyznačené cestě, míněno po zelené turistické značce procházející NPP od jihu k severu. Tato trasa obchází atraktivnější místa v NPP, proto jsou naučné infotabule tabule s informacemi o území soustředěny u správní budovy jeskyní. Případnou naučnou stezku je vhodné situovat v současné trase zelené turistické značky.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Na zimovištích je dlouhodobě prováděn monitoring zimujících netopýrů, v němž je žádoucí pokračovat.

Přestože je pro chráněné území zpracována řada inventarizačních průzkumů, bylo by vhodné ještě některé průzkumy doplnit, popřípadě některé starší deseti let aktualizovat. Jedná se zejména o inventarizační průzkumy v těchto oblastech: floristický, ornitologický, malakozoologický, herpetologický, batrachologický a entomologický. Rovněž je vhodný inventarizační průzkum lesnický a provedení studií autochtonnosti tisů a borovic.

Průzkum bilance podzemních vod, včetně přítokových a odtokových poměrů. (Lze navrhnout univerzitám jako téma diplomové práce).

Sledovat zvolené indikátory.

Provádět monitoring mikroklimatu jeskyně, monitoring výskytu nežádoucích organismů (zejména lampenflóra) v závislosti na provedených managementových opatřeních a změně typu osvětlení.

Pokračovat ve speleologickém výzkumu jeskyní.

Zahájit výzkum geneze a recentní tvorby nickamínku v jeskyni.

Pokračovat v epigrafičtém výzkumu nápisů v jeskyních včetně restaurování vybraných objektů a provést archeologické zhodnocení jeskynních sedimentů.

Pokračovat v monitoringu pohybu zemských bloků (AV ČR).

Podrobný monitoring (inventarizace) tísů včetně přirozeného zmlazení

Zpracování genetické analýzy vybraných jedinců tisu červeného

Dendrochronologická analýza vybraných jedinců tisu červeného.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)

Druh zásahu (činnost)	Odhad množství (např. plochy)	Četnost zásahu za období plánu péče	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Obnova pruhového značení	1 255 m	1×	3 100,-
Oprava či výměna oplůtků tisů	80 ks	1×	80 000,-
Nové oplůtky – zmlazení tisů	80 ks	1×	80 000,-
Obnova infopanelu	1 ks	1×	20 000,-
Údržba, obnova hraničníků	6 ks	1×	30 000,-
Odstranění lampenflóry, prachu a plísni ze stěn a výzdoby		10x	30 000,-
Individuální ošetření stromů ohrožujících návštěvníky NPP	20 ks	3×	300 000,-
Kontrola stavu skalních stěn včetně obírek volných kamenů, kontroly čištění zachytného pletiva a odstranění nežádoucích náletových dřevin	500 m ²	10×	200 000,-
Ošetření stromů podél chodníků v povrchovém areálu	10	2×	100 000,-
Údržba přístupových chodníků, madel a zábradlí v povrchovém areálu	150 m	3x	100 000,-
N á k l a d y c e l k e m (Kč)			213 100,-

Předpokládané orientační náklady jsou stanoveny pouze s ohledem na § 68 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. Finančně-právní stránka je vždy řešena až před realizací konkrétních zásahů.

4.2 Použité podklady a zdroje informací

AOPK ČR (2017): Plán péče o NPP Na Špičáku na období 2017–2025. – MS archiv AOPK ČR, Praha, 40 str.

Dvořák D., Deckerová H. (2014): Inventarizační průzkum NPP Na Špičáku – Mykologie. – MS archiv AOPK ČR, Praha, 26 str., mapová příloha.

Grulich V. & Chobot K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – Příroda 35: 1–178.

Halda J. (2013): Inventarizační průzkum NPP Na Špičáku – Lichenologie. – MS archiv AOPK ČR, Praha, 47 str.

Hejda R., Farkač J. & Chobot K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. – Příroda 36: 1–612.

Holec J. & Beran M. [eds] (2006): Červený seznam hub (makromycetů) České republiky [Red list of fungi (macromycetes) of the Czech Republic]. – Příroda 24: 1–282.

Hradílek Z. (2004) Inventarizační průzkum NPP Na Špičáku pro obor botanika (cévnaté rostliny). – MS archiv AOPK ČR, Praha, 18 str.

Hradílek Z. (2004) Inventarizační průzkum NPP Na Špičáku pro obor bryologie. – MS archiv

- AOPK ČR, Praha, 10 str.
- Hradílek, Z. (2018) Inventarizační průzkum NPP Na Špičáku z oboru bryologie (mechorosty): Závěrečná zpráva. Olomouc. – MS archiv AOPK ČR, Praha, 15 s., mapová, fotografická a tabulková příloha.
- Hromas, J., Zajíček, P., Jenč P., Vozábalová, E. (2015): Jeskyně Na Špičáku. – Správa jeskyní ČR, Průhonice, 2, doplněné vydání, 24 str.
- Chobot, K. & Němec, M. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. – Příroda 34: 1–182.
- Jenč, P., Peša, V., Turčan, L. et al. (2014). Galerie pozdně středověkých a novověkých maleb a nápisů v jeskyni Na Špičáku, okres Jeseník, s. 281–298. – In: Roháček J., Epigraphica & Sepulcralia, Fórum epigrafických a sepulkrálních studií, 410 str.
- Konvička, O. (2015): Inventarizační průzkum NPP Na Špičáku – Saproxyliční brouci. – MS archiv AOPK ČR, Praha, 16 str.
- Kopecký, F. (2013): Inventarizační průzkum NPP Na Špičáku – geologie. – MS archiv AOPK ČR. 30 str., mapové přílohy.
- Koutný, T. (2004): Inventarizační průzkum NPP Na Špičáku – ornitologie. – MS archiv AOPK ČR. 8 str., mapové přílohy.
- Kučera, J., Váňa, J. & Hradílek Z. (2012): Bryophyte flora of the Czech Republic: Updated checklist and Red List and a brief analysis. – Preslia 84: 813–850
- Lacina, A. (2010): Malakologický průzkum NPP Na Špičáku. – MS archiv AOPK ČR. 5 str.
- Liška, J. & Palice, Z. (2010): Červený seznam lišejníků ČR. – Příroda 29: 3–66.
- Losík, J., Bartonička, T. (2004): Inventarizační průzkum NPP Na Špičáku z oboru Mammalogie (drobní savci a netopýři). – MS archiv AOPK ČR, Praha, str. 16, mapová a tabulková příloha.
- Neuhäuslová, Z et. al. (2001): Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky: Textová část. Vydání 1. Praha: Academia. 341 s., + mapová příloha.
- Novák, P. & Sedláček, V. (2021): Vápnomilné skalní lipiny. – In: Dřevojan P., Novák P. [eds], Doležal J., Chytrý K., Prokešová H., Sedláček V. & Zukal D. Komentované fytocenologické snímky z České republiky 5 [Commented phytosociological relevés from the Czech Republic 5]. – Zprávy České botanické společnosti 56 (1): 17–30.
- Planeta č. 9/2006 roč. XIV – pravidla hospodaření pro typy lesních přírodních stanovišť v EVL soustavě Natura 2000.
- Vozábalová, E. (2009): Jeskyně Na Špičáku. – Ochrana přírody, 64 (4): 2–5.
- Vrabec, V. (2014): Inventarizační průzkum NPP Na Špičáku – Lepidoptera. – MS archiv AOPK ČR, Praha, str. 21, mapová, fotografická a tabulková příloha.
- Zajíček, P. (2019, 20. prosince). Jeskyně Za zborceným portálem, nová jeskyně v krasu Supíkovické pahorkatiny. – Ochrana přírody, (6).
- Zajíček, P. (2020): Krasové oblasti střední a severní Moravy a Slezska: pozoruhodné dějiny objevů podzemního světa. – Academia, Praha, 246 str.

Zatloukalová, I. (2006): Sedimentárně petrografická charakteristika půd Moravského krasu ve vztahu k recentním krasovým procesům. – MS, Diplomová práce, archiv Přírodovědecká fakulta Masarykova Univerzita, Brno.

Zukal, D. (2023): Botanický inventarizační průzkum NPP Na Špičáku – flóra. – MS archiv AOPK ČR, Praha, 24 str.

Zukal, D. (2023): Botanický inventarizační průzkum NPP Na Špičáku – vegetace. – MS archiv AOPK ČR, Praha, 19 str.

Internetové zdroje:

<https://geoportal.gov.cz>

<http://drusop.nature.cz>

<http://webgis.nature.cz>

Výpisy z rezervační knihy NPP Na Špičáku (uloženo na AOPK ČR, RP Olomoucko, Správa CHKO Jeseníky.

4.3 Seznam používaných zkratk

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
AV ČR	Akademie věd České republiky
EVL	Evropsky významná lokalita
IUCN	International Union for Conservation of Nature
KN	katastr nemovitostí
LHC	lesní hospodářský celek
LHP	lesní hospodářský plán
NPP	národní přírodní památka
SLT	soubor lesních typů
ZCHD	zvláště chráněný druh
ZCHÚ	zvláště chráněné území

4.4. Podklady pro plán péče zpracoval

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, RP Olomoucko, Správa CHKO Jeseníky

Na zpracování se podíleli: Ing. Pavel Janeček, Mgr. Miroslav Havira, RNDr. Jiří Šafář, Daniel Křenek, Michal Ulrych.

Plán péče není dílem autorským, ale úředním podle § 3 písm. a) zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon).

5. Přílohy

Tabulky:	Příloha T1 – Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich (Tabulka k bodu 2.4.1 a k bodu 3.1.2).
Mapy:	Příloha M1 – Orientační mapa s vyznačením území Příloha M2 – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma Příloha M3 – Mapa dílčích ploch a objektů Příloha M4 – Lesnická mapa typologická Příloha M5 – Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů
Vrstvy:	Příloha V1 – Digitální grafické znázornění průběhu hranic dílčích ploch

Příloha 1 – Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich

Tabulka k bodu 2.4.1 a k bodu 3.1.2

LHC AOPK ČR – Olomoucký kraj

označení JPRL/dílčí plochy	část JPRL/dílčí plochy	výměra (ha)	číslo rámcové směrnice/porostní typ	dřeviny	zastoupení dřevin (%)	stupeň přirozenosti	doporučený zásah	naléhavost	Poznámka (další charakteristika, významné druhy atd.)
1A3		0,19	1/B	JS	60	5	Bez zásahu.	-	Tyčovina JS, JV. JL, KL+
				JV	40				
1A16/1	1	3,74	1/A	BK	80	3b	Možnost uvolnění TS z náletu ostatních dřevin. Individuální ochrana TS.	2	TS, BK – porost fenotypové třídy B. Kmenovina se zmlazením TS, BK, KL. Na skálách BO, TR, BR, JS+.
				KL	5				
				JV	5				
				JS	5				
				TS	5				
				JR	2				
	16		1/A	BK	91				
				MD	2				
				BO	2				
				TS	2				
				KL	2				
				JV	1				
1B6		0,08	1/B	KL	40	5	Bez zásahu.	-	Kmenovina KL, JS se zmlazením JS, JV. TR+.
				JS	30				
				JV	20				
				DB	10				

LHC Jeseník

označení JPRL/dílčí plochy	část JPRL/dílčí plochy	výměra (ha)	číslo rámcové směrnice/porostní typ	dřeviny	zastoupení dřevin (%)	stupeň přirozenosti	doporučený zásah	naléhavost	Poznámka (další charakteristika, významné druhy atd.)
201F6		2,19	1/B	SM	70	5	Možnost uvolnění TS z náletu ostatních dřevin. Individuální ochrana TS. Probírky ve SM do 30 %.	3	Po kalamitní těžbě SM. Odhad zastoupení SM cca 15 %. Dále KL, MD, JS.
				DB	30				

naléhavost:

1. **stupeň - zásah** nutný (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany),
2. **stupeň - zásah potřebný** (jeho neprovedení neohrožuje existenci předmětu ochrany, zhorší však jeho kvalitu),
3. **stupeň - zásah doporučený** (odložitelný, jeho neprovedení v období platnosti plánu péče neohrožuje existenci ani kvalitu předmětu ochrany, jeho provedení však povede k jeho zlepšení).

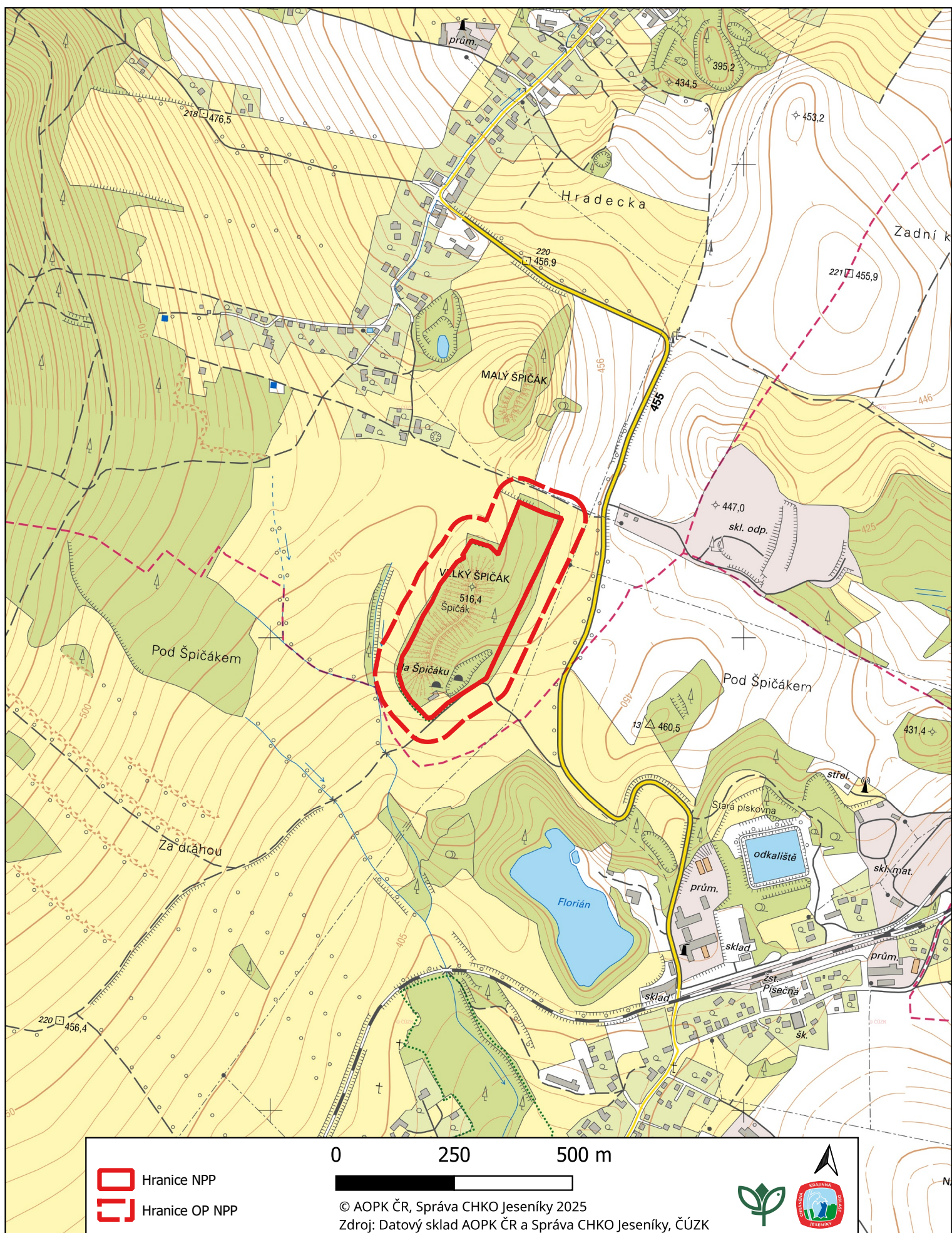
Stupeň přirozenosti v souladu s vyhláškou MŽP č. 45/2018 Sb., ze dne 15. března 2018 o plánech péče, podkladech k vyhlašování, evidenci a označování chráněných území:

3b les přírodě blízký (dočasné účelové zásahy nižší intenzity)

5 les významný pro biodiverzitu

Při případném vzniku ploch, kde vzniká povinnost jejich zalesnění, např. po disturbanci – působením biotických či abiotických činitelů, zajistit odklad zalesnění za účelem uplatnění spontánní sukcese.

Příloha M1 - orientační mapa

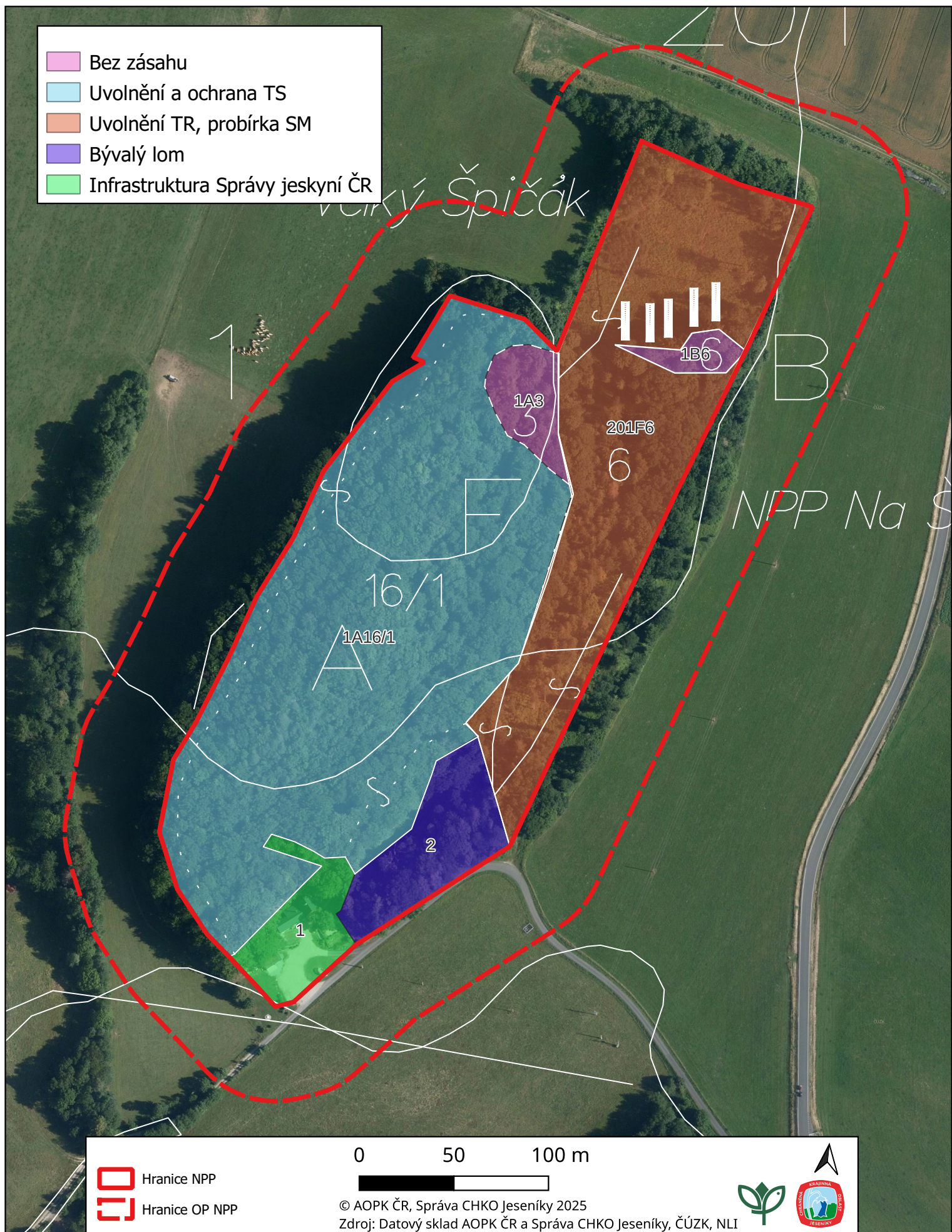
PLÁN PÉČE O NPP NA ŠPIČÁKU

Příloha M2 - katastrální mapa

PLÁN PÉČE O NPP NA ŠPIČÁKU

Příloha M3 - mapa dílčích ploch a objektů

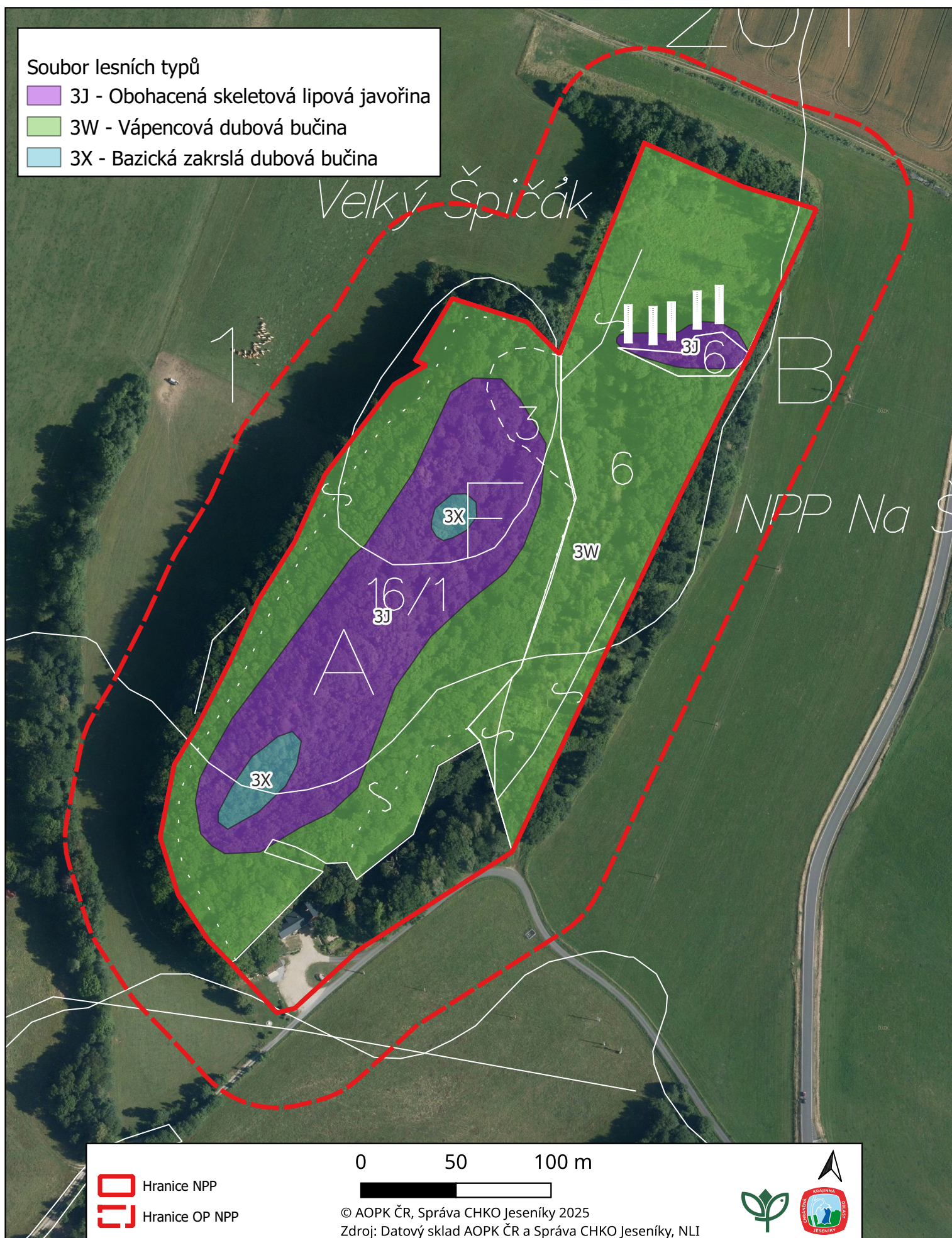

PLÁN PÉČE O NPP NA ŠPIČÁKU

Příloha M4 - lesnická mapa typologická

Soubor lesních typů

- 3J - Obohacená skeletová lipová javořina
- 3W - Vápencová dubová bučina
- 3X - Bazická zakrslá dubová bučina

PLÁN PÉČE O NPP NA ŠPIČÁKU

Příloha M5 - mapa stupňů přirozenosti lesních porostů

Stupně přirozenosti lesních porostů

3b - Les přírodě blízký

5 - Les významný pro biodiverzitu

